

2. Податковий Кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. Дата оновлення: 15.04.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

Домарацька О.Є.,
здобувачка вищої освіти 1м курсу
обліково-фінансового факультету
Науковий керівник – **Чебан Ю.Ю.,**
канд. екон. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сучасний розвиток аграрного сектору України супроводжується зростанням ролі фермерських господарств як важливих суб'єктів забезпечення продовольчої безпеки, розвитку сільських територій та формування економічної стійкості держави. Особливого значення діяльність фермерських господарств набуває в умовах воєнного стану, коли аграрне виробництво функціонує в умовах підвищених ризиків, нестабільності ринків, логістичних проблем та обмеженості фінансових ресурсів. За таких умов ефективне облікове забезпечення стає не лише інструментом фіксації господарських операцій, але й важливою складовою управління діяльністю фермерських господарств, прийняття обґрунтованих управлінських рішень та забезпечення фінансової стійкості.

Облікове забезпечення діяльності фермерських господарств характеризується низкою специфічних особливостей, зумовлених сезонним характером аграрного виробництва, залежністю результатів діяльності від погодних умов, коливанням цін на паливо, насіння, добрива та інші матеріальні ресурси, а також необхідністю обліку біологічних активів. Додатковими факторами є обмеженість кадрового забезпечення, коли в невеликих фермерських господарствах функції бухгалтерського обліку нерідко виконують самі власники або працівники без вузької спеціалізації, поєднуючи їх з іншими управлінськими обов'язками [1,2]. У сучасних умовах воєнного стану суттєвий вплив також мають проблеми логістики, нестача трудових ресурсів, ризики втрати майна та нестабільність умов господарювання, що ускладнює організацію обліку та підвищує значення оперативного управління інформацією. Тому сучасні

умови господарювання формують нові виклики для організації бухгалтерського обліку у фермерських господарствах.

Одним із зазначених викликів є обмеженість кадрового та фінансового забезпечення. Значна частина фермерських господарств належить до суб'єктів малого підприємництва, де функції бухгалтерського обліку нерідко виконуються власником або працівниками без достатнього рівня спеціальної підготовки. Це підвищує ризики помилок у веденні обліку, формуванні звітності та дотриманні податкового законодавства. Важливим викликом залишається постійна зміна нормативно-правового регулювання у сфері бухгалтерського обліку та оподаткування, враховуючи накладене законодавство воєнного часу. Фермерські господарства змушені оперативно адаптуватися до змін у податковому законодавстві, правилах бронювання працівників, державної підтримки, обліку гуманітарної допомоги, грантового фінансування та програм міжнародної підтримки аграрного сектору. Наприклад, фермерське господарство, маючи на меті забезпечення розвитку власної справи, долучається до отримання міжнародної грантової допомоги на придбання техніки або насіння, однак через недостатню обізнаність із правилами бухгалтерського обліку та документального оформлення виникають труднощі з правильним відображенням таких операцій у фінансовій звітності. Це може призвести до ризиків порушення умов грантових програм або виникнення податкових спорів.

До того ж, облік витрат у період воєнного стану, коли через порушення логістики та нестабільність цін фермерські господарства змушені закуповувати матеріальні ресурси за значно вищими цінами або змінювати постачальників у короткі строки. За відсутності належного аналітичного обліку це ускладнює контроль собівартості продукції та оцінку ефективності виробництва [3]. Серед сучасних викликів також слід виділити недостатній рівень цифровізації облікових процесів у невеликих фермерських господарствах. Частина суб'єктів господарювання продовжує вести облік у спрощеній або частково паперовій формі, що знижує оперативність отримання інформації та ускладнює здійснення внутрішнього контролю. Сучасні умови потребують інтеграції цифрових технологій, автоматизованих систем обліку та електронного документообігу.

Перспективи розвитку облікового забезпечення діяльності фермерських господарств пов'язані, насамперед, із цифровою трансформацією облікових процесів, впровадженням сучасних програмних продуктів, розвитком управлінського обліку та посиленням аналітичної складової. Важливим напрямом є адаптація облікової системи до потреб стратегічного управління, що дозволить фермерським господарствам своєчасно оцінювати ризики, контролювати витрати та приймати ефективні

управлінські рішення. Перспективним є також розвиток обліку екологічних та соціальних аспектів діяльності фермерських господарств у контексті євроінтеграційних процесів та впровадження принципів сталого розвитку. Зростає значення облікового забезпечення органічного виробництва, грантового фінансування, державної підтримки та програм відновлення аграрного сектору.

Облікове забезпечення діяльності фермерських господарств в сучасних умовах виходить за межі традиційної функції ведення бухгалтерського обліку та перетворюється на важливий елемент системи управління господарством. Подолання сучасних викликів та впровадження інноваційних підходів до організації обліку сприятиме підвищенню ефективності діяльності фермерських господарств, зміцненню їх фінансової стійкості та забезпеченню конкурентоспроможності аграрного сектору України.

Список використаних джерел

1. Про фермерське господарство: закон України від 19.06.2003 № 973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
3. Здирко Н., Іщенко Я. Організаційні основи побудови системи обліку витрат виробництва фермерських господарств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-86>.

Дунська С.Ю.,
здобувач вищої освіти групи М-32д,
Науковий керівник – **Крупельницька І.Г.,**
канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Облік митних платежів на підприємстві має важливе значення для суб'єктів господарювання, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Під час ввезення або вивезення товарів підприємство працює не лише з господарською операцією купівлі чи продажу, а й з митним оформленням, визначенням митної вартості, нарахуванням податків і правильним відображенням цих сум у бухгалтерському та податковому обліку.